

NIEUWS 05 november 2024 - [Marleen van Rijswick ontvangt Honorary Fellowship 2023 vanwege inzet voor fundamenteel recht op water - KWR](#)

Marleen van Rijswick ontvangt Honorary Fellowship 2023 vanwege inzet voor fundamenteel recht op water

Het verbindend vermogen van wet- en regelgeving naar een gezond en duurzaam watersysteem

Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 5 november bij KWR ontving Marleen van Rijswick, hoogleraar Europees en nationaal waterrecht aan de Universiteit Utrecht, haar onderscheiding als KWR Honorary Fellow 2023. Op de kristallen plaquette die hiervoor is gemaakt staat bij haar naam en afbeelding de omschrijving ‘For tirelessly contributing to the fundamental right to healthy water for people and nature’. Hierbij gaat het niet alleen om het mensenrecht op water, benadrukt Van Rijswick. “We moeten water intrinsiek beschermen, dus ook om zichzelf.”

Professor mr. Marleen van Rijswick staat aan het hoofd van het [Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law](#), verbonden aan de Universiteit Utrecht. Dit centrum staat bekend om zijn onderzoek op het gebied van water en duurzaamheidsvraagstukken in binnen- en buitenland. De onderzoeker werkt al ruim tien jaar samen met KWR en zij ontvangt haar Honorary Fellowship vanwege de toegankelijke wijze waarop zij zich uitspreekt over het fundamentele recht op water. Daarnaast laat Van Rijswick zien wat het verbindend vermogen is van wet- en regelgeving, wat hard nodig is om de stap naar een gezond en duurzaam water- en bodemsysteem te maken.

Onze bronnen beschermen

“Wanneer je het hebt over de rol van het recht bij het beschermen van water, zie je dat mensen daar soms nerveus van worden”, zegt Van Rijswick. “Dat komt omdat het recht in de discussie rond waterbescherming vaak gaat over belemmeringen. Gaat Nederland bijvoorbeeld op slot vanwege de Kaderrichtlijn Water? Of komen er rechtszaken? Dat is niet waarover het zou moeten gaan. We moeten praten over waarom het belangrijk is dat we onze bronnen beschermen. Daar hebben overheden en drinkwaterbedrijven verantwoordelijkheden in. Vervolgens zijn er juridische instrumenten, bedoeld om in te zetten ten behoeve van het algemeen belang. Bijvoorbeeld vergunningen om ergens een activiteit te mogen ondernemen, of heffingen die worden opgelegd bij vervuiling. Maar drinkwaterbedrijven en overheden werken met verschillende instrumenten. Daarom moet je zoeken naar de juiste mix. Je moet het water als onderdeel van de menselijke gezondheid beschermen, maar ook als onderdeel van de natuur. Dan kan het recht als lastig worden ervaren. Maar het recht is meer dan dat. Het heeft ook een waarborgfunctie. Het is fijn als je weet: ik kan zo meteen naar de keuken lopen en water drinken, zonder mij zorgen te hoeven maken. Daarom moeten we uitleggen dat het water één systeem is. Dat je niet gezond drinkwater kunt krijgen, als er niet genoeg schoon water is en de bronnen van drinkwater niet worden beschermd.”

“Marleen van Rijswick toont aan hoe wetgeving als katalysator fungeert voor een duurzamere samenleving, waarbij het waterrecht de verbinding vormt tussen wetenschappelijke kennis en praktijk”.

Mariëlle van der Zouwen, directeur a.i. KWR

Het recht als schakelpunt

Wat betreft de verbindende rol van wet- en regelgeving, is Van Rijswick het levende voorbeeld. “Al heel lang probeer ik in gesprek te gaan met andere disciplines om samen richting duurzame water- en bodemsystemen te komen. Als je kijkt naar waar wet- en regelgeving voor bedoeld zijn, begint het met een maatschappelijke discussie en een democratisch proces. Hierin bediscussiëren we samen wat we willen beschermen en hoe. Op het moment dat die doelen zijn afgesproken, schrijf je dat op in regelgeving en ga je ermee aan de slag. Eigenlijk is het recht het schakelpunt tussen de bètakennis en het handelen van mensen. Het geeft mij altijd veel voldoening om deze samenwerking op te zoeken, want je brengt er als het goed is iets mee tot stand. Maar wat ik doe met het zoeken naar verbinding, is niet zo zichtbaar. Daarom vind ik het bijzonder om deze onderscheiding van KWR te krijgen. Het is toch iemand opgevallen!”

Vertrouwen op expertise

Gevraagd naar wat Van Rijswick dacht toen zij het nieuws van het Honorary Fellowship ontving, zegt zij dat ze dit – als jurist – niet zag aankomen. “Maar ik voel mij welkom. Ik heb mateloze bewondering voor het type onderzoek dat KWR doet. Het is bovendien van heel hoge kwaliteit en dat is voor mij uitermate belangrijk. Ik moet blind kunnen vertrouwen op de expertise van de onderzoekers, om bijvoorbeeld verder te kunnen nadenken over wat het recht kan bijdragen aan de bescherming van de waterkwaliteit. Natuurlijk kan ik de artikelen lezen die de onderzoekers publiceren. Maar dat werkt niet. Daarom is het mijn missie om met elkaar in gesprek te gaan, elkaar vragen te stellen en te begrijpen wat de meerwaarde is van ieders inbreng. Vanuit mijn discipline kijk ik wat de risico’s en de randvoorwaarden zijn waarbinnen je naar oplossingen kunt zoeken. Juist het aangeven van die kaders en het ontrafelen waar eventuele misverstanden over het recht bestaan, is echt wezenlijk.”

Van watersnood naar waterbeschikbaarheid

De reeks onderwerpen waar Van Rijswick zich de komende tijd als Honorary Fellow aan wil wijden, is lang en divers. “Het recht op water gaat verder dan de mens en speelt niet alleen in het hier en nu”, zegt zij. “We moeten ook zorgen dat toekomstige generaties beschikken over voldoende en gezond water.” Ter illustratie haalt de onderzoeker het ‘gebed van de dijkgraaf’ aan: ‘Geef ons heden ons dagelijks brood, en af en toe een watersnood...’ Het is een aansporing om af en toe stil te staan bij wat belangrijk is om aandacht aan te schenken. Volgens Van Rijswick moet het begrip watersnood in de huidige tijd wel worden aangevuld. “We hebben ook te maken met verontreiniging, verlies aan biodiversiteit, waterbeschikbaarheid voor iedereen en veel meer. Allemaal thema’s waar KWR ook aan werkt.” Van Rijswick verheugt zich erop om haar dialoog met de mensen van KWR en de gezamenlijke zoektocht naar oplossingen voort te zetten. “We konden elkaar al goed vinden, en dat is nu nog makkelijker.”

KWR Honorary Fellowship

Sinds 2015 kent KWR jaarlijks een [Honorary Fellowship](#) toe aan personen die een bijdrage leveren aan de onderzoeksgemeenschap en de maatschappij binnen netwerk van KWR, zowel nationaal als internationaal. Marleen van Rijswick voert de groeiende lijst van de prestigieuze benoeming aan, na Rita Ugarelli (2022), Luc Keustermans (2021), Marion Koopmans (2020), Harry Seah (2019), Ad van Wijk (2018), Willy Verstraete (2017), Joan Rose (2016) en Martien den Blanken (2015).

KWR benoemt een Honorary Fellow voor het leven. Samen met vakgenoten die eenzelfde onderscheiding hebben mogen ontvangen, vormen Honorary Fellows een bron van kennis, expertise en ervaring voor KWR.